

Ari Haasio

HUMANISTIN LABORATORIO, OPIKELIJAN RUNSAUDENSARVI

Tieto on yhteiskuntamme hyvinvoinnin perusta. Länsimainen sivilisaatio on kehittynyt nykyisen kaltaiseksi tietoyhteiskunnaksi tutkimuksen ja tieteen avulla. Yksi keskeinen sivistyksen kulmakivi ja tieteen tekemisen mahdollistaja on ollut kirjasto. Erityisesti tieteellisillä kirjastoilla on ollut tässä kehityksessä merkittävä rooli oppimisen ja tutkimuksen mahdollistajina.

Tieteelliset kirjastot mahdollistavat monipuolisen pääsyn tietoavaruuteen. Netistä löytää nopeasti singulaarista tietoa ja kirjastojen tarjoamat tietokannat ovat kätevä apu tutkimustietoa jäljitettäessä. Ilman elektronisia lähteitä tutkimuksen teko ja opiskelu olisi tänä päivänä mahdotonta.

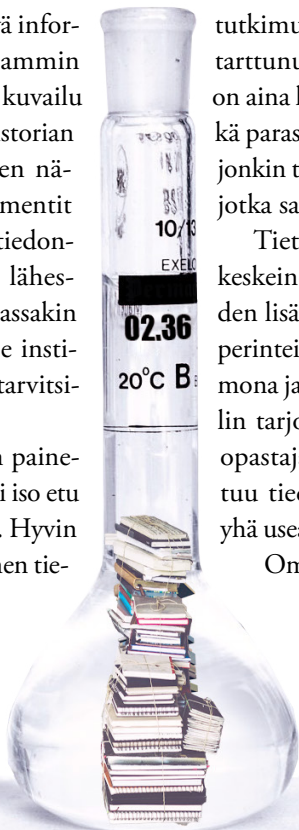
Vaikka internet tarjoaa meille valtaisan määrän informaatiota, se ei siitä huolimatta pysty korvaamaan kirjastoa. Verkosta löytyvä informaatio on usein hankalammin löydettävissä, koska sen kuvailu on usein puutteellista. Historian ja kulttuurintutkimuksen näkökulmasta vanhat dokumentit saattavat olla arvokkaita tiedonlähteitä; niitä ei netistä läheskään aina löydy. Kummassakin tapauksessa kirjasto on se instituutio, joka tulee tiedontarvitsijan avuksi.

Mutta mikä sitten on painetun kokoelman rooli? Yksi iso etu on selailun mahdollisuus. Hyvin kuvaillun tiedon hakeminen tie-

tokannoista mahdollistaa omaan aihepiiriin kuuluvien relevanttien lähteiden löytämisen, mutta suurimmat ahaa-elämykset ovat ainakin itselle tulleet selaillessa kokoelmaa hyllyjen välissä. Teoksen nimeke ei ehkä suoranaisesti liity omaan tutkimusaiheeseen, mutta sitä lehteillessä saattaa havaita yhtäläisyyksiä omiin mielenkiinnon kohteisiin. Samalla näkökulma laajenee ja asioita osaa laittaa paremmin syy-seuraussuhteisiin. Selailu antaa perspektiiviä, kimmokkeita ajattelulle. Itse olen viettänyt lukuisia tunteja niin Tampereen yliopiston kirjaston kuin Seinäjoen ammattikorkeakoulun kirjaston hyllyjä tonkien ja sieltä ideoita etsien, ajatuksia kooten. Välillä tuloksetkaasti, välillä taas ilman merkittävämpiä löydöksiä. Hukkaan ne tunnint eivät ole koskaan menneet, sillä jos tutkimukseen ei jollain kertaa ole tarttunut uusia ideoita, tietämys on aina lisääntynyt hitusen. Ja mikä parasta, usein ne ideat löytyvät jonkin toisen tieteenalan teoksista, jotka sattuvat kirjastossa käteen.

Tieteellisen kirjaston toinen keskeinen asiakasryhmä tutkijoiden lisäksi ovat opiskelijat. Paitsi perinteisenä kurssikirjojen lainaamona ja kirjallisen lähdemateriaalin tarjoajana, on kirjaston rooli opastajana yhä tärkeämpi. Vasuu tiedonhaun osaamisesta on yhä useammin kirjaston kontolla.

Omien havaintojen perusteel-

la liian moni opiskelija tyytyy googlettamalla löytyneisiin nettilähteisiin. Niin yliopistoissa kuin ammattikorkeakouluissa opiskelijat tulisi rohkaista yhä useammin seikkailemaan hyllyjen väliin ja etsimään harjoitustöihinsä myös painettua materiaalia. Toki monelle opiskelijalle oman oppilaitoksen kirjastolla on myös iso merkitys tilana. Se on paikka, jossa opiskellaan, tehdään ryhmätöitä ja vietetään aikaa.

Tila, kokoelma, asiantuntijuus ja pääsy tietoavaruuteen. Ne ovat neljä kivijalkaa, joihin tieteellinen kirjasto nojaa. Kaikkia niitä tarvitaan ja yhdessä ne muodostavat toimivat palvelukonseptin käyttäjille. Tosiasia on, että kun tutkijan tiedonhakutaidot tai opiskelijan tietämys eivät riitä, astuu informaattikko peliin. ♦

ARI HAASIO

Kirjoittaja on FT, joka työskentelee Seinäjoen ammattikorkeakoulun kirjasto- ja tietopalvelualan yliopettajana. Hänen tutkimusaiheitaan ovat muun muassa verkon lieveilmiöt ja sosiaalisesti vetäytyneiden henkilöiden informaatiokäyttytyminen. Lisäksi hän on kirjoittanut lukuisia tietokirjoja informaatiotutkimuksen, tietoverkkojen ja historian alalta.

